

Reactie Jac. Fruytier sg Apeldoorn/Rijssen/Uddel in het kader van de internetconsultatie
Ruimte voor nieuwe scholen

1. In hoeverre is aangetoond dat ouders daadwerkelijk ontevreden zijn over het huidige stelsel of dat ze vinden onvoldoende keuzevrijheid te hebben? Er zijn wel degelijk goede voorbeelden van afstemmen op vragen van ouders in de regio's. De rol van de ouders in het bestaande onderwijsstelsel is namelijk groot. In het geval van de Fruytier sg gaat het om oa. ouderpanels, de MR, het lidmaatschap van de schoolvereniging.
Een zorgvuldige analyse van alle landelijke gegevens ontbreekt op dit moment. De uitvoering van de motie Bisschop zal hier duidelijkheid over bieden, ook al wordt nu al door de medewerkers van OCenW tijdens de consultatiebijeenkomsten gezegd dat de uitkomsten hiervan al vaststaan.
2. In een ander wetsvoorstel dat momenteel in behandeling is (Toekomstbestendig onderwijsaanbod) wordt juist meer ruimte gezocht binnen het huidige stelsel. Om een goed onderwijsaanbod bij leerlingdaling te kunnen blijven garanderen, moeten schoolbesturen en gemeenten blijkens die voorstel samenwerken. Daarnaast bevat het voorstel een versoepeling bij het verplaatsen van een school of het veranderen van of uitbreiden met een godsdienstige of levensbeschouwelijke richting. Er hoeft dan geen nieuwe school gesticht te worden om toch een divers aanbod te bieden. Hoe verhoudt zich voorgaande tot dit wetsvoorstel, waarin het richtingbegrip wordt geschrapt?
3. Er is geen aandacht voor de versplintering die zich zal voordoen. Bestaande VO-scholen kunnen te maken krijgen met afsplitsingen vanwege nieuwe initiatieven in de buurt. Dit levert dan een verlies van onderwijskwaliteit op, omdat de continuïteit in de personeelsvoorziening doorbroken wordt: de gevestigde scholen verliezen personeel, de nieuwe scholen staan ervoor een eigen traditie op te bouwen. In beide gevallen kosten de gevolgen van de nieuwe situatie veel tijd. De nadelige gevolgen hiervan liggen bij de leerlingen. Kortdurende experimenten die ten koste gaan van bestaande scholen leveren veel onrust en wisselende leerlingstromen op en dat zal de kwaliteit niet ten goede komen.
Het gevaar van hypes is groot. Een school oprichten vanuit b.v. een nieuwe onderwijsaanpak kan volgens de voorgestelde veranderingen makkelijker maar als de hype over is, loopt de school weer leeg of verschiet van kleur, met alle gevolgen van dien. Dit betekent verspilling van middelen. Daarnaast geeft de wet de mogelijkheid tot ongewenste commercialisering van het onderwijs.
Daarnaast zullen zich huisvestingsproblemen voordoen. Bestaande scholen krijgen te maken met leegstand. Hoe kunnen gemeenten hier op korte termijn op inspelen? Moeten nieuwe scholen dan gaan inwonen bij bestaande scholen waar ze de leerlingen 'vandaan gehaald' hebben?
4. De mogelijkheid voor substitutie van kerndoelen vervalst, omdat er geen gebruik van werd gemaakt. De voorliggende plannen rond concretere curricula (Onderwijs 2032) zouden deze mogelijkheid voor ons juist nu wel noodzakelijk kunnen maken. Wij pleiten voor handhaving van deze mogelijkheid.
5. Hoe verhoudt zich de kwaliteitstoets bij de start van een nieuwe school tot de positie van de inspectie in het licht van het wetsvoorstel Bisschop? Dit wetsvoorstel zegt dat de inspectie terughoudend moet zijn in het formuleren van inhoudelijke kwaliteitscriteria. Een inhoudelijke kwaliteitstoets bij de start van een school lijkt in tegenspraak met deze net aangenomen wet.
6. Met de indiening van dit wetsvoorstel wordt een integrale benadering gemist. Richtingbegrip, instandhoudingsnormen, bekostiging en huisvesting: het heeft allemaal verband met elkaar. Door het richtingbegrip er geïsoleerd uit te halen wordt het veel te smal aangevlogen en brengt het scholen in onzekerheid. Welke gevolgen heeft het weghalen van het richtingbegrip op genoemde terreinen? In het kader van een gezamenlijke ontwikkeling van het onderwijsveld dient er duidelijkheid te zijn over

de koers, het gewenste einddoel en de stappen die in die richting worden genomen. Het wegvallen van het richtingenbegrip heeft consequenties:

- Bekostiging leerlingvervoer (naar dichtstbijzijnde school van de gewenste richting) loopt het risico te verdwijnen en daarmee zullen deze scholen krimpen.
 - Dit raakt ook een Europees recht van ouders om thuisonderwijs te verzorgen. De ontheffing wordt gegeven op basis van het richtingenbegrip in Nederland door de leerplichtambtenaar.
 - Het SWV PO en VO in het reformatorisch onderwijs zijn nauw gekoppeld aan het richtingenbegrip en zullen nog meer dan nu als uitzonderingsgevallen worden aangemerkt. Dit is ongewenst, omdat het een groot aantal scholen en leerlingen betreft.
7. De voorstellen hebben nu reeds impact op scholen die de laatste school zijn van een richting, bijv. wanneer de school beleid wenst te ontwikkelen op huisvestingsterrein. Daarbij kan er ook onder ouders het beeld ontstaan dat scholen, die met naam en toenaam in de media genoemd zijn, gaan sluiten. Dat levert onrust op. Het risico bestaat dat ouders bij hun schoolkeuze hier nu reeds rekening mee gaan houden.
 8. Waarom kunnen openbare scholen wel een beroep doen op de bepaling dat zij de laatste school zijn in een regio en scholen voor bijzonder onderwijs niet meer?
 9. Waarom is er niet voor gekozen om scholen die de laatste van een richting zijn, een permanente uitzonderingspositie toe te kennen? Het betreft in het geval van de reformatorische scholen 10 van de 160 scholen. Dat is een substantieel deel.

In onze optiek wordt er geen probleem opgelost, maar wordt gekozen voor een nieuw stelsel dat het bestaande onderwijs tot innovatie moet brengen. De risico's van onduidelijkheid, praktische onmogelijkheden (huisvesting) en verstoring van het werken aan kwaliteit, waaraan scholen stevig bezig zijn (zie Scholenopdekaart.nl), zorgen ervoor dat wij negatief staan tegenover de gekozen hoofdlijn van het wetsvoorstel.

Naar onze overtuiging sluit het huidige onderwijsaanbod uitstekend aan bij de wensen van de ouders. Wij zijn van mening dat eventuele verbeteringen gerealiseerd kunnen worden binnen het huidige stelsel. Wij pleiten voor een gezonde balans tussen nieuwe initiatieven en bestaande ontwikkelingen in het onderwijsveld. Een open gesprek tussen ministerie en werkveld levert onze inziens meer op dan een wet, die een deel van de thematiek raakt en zonder diepgaande gedachtewisseling met het veld wordt ontwikkeld en in stemming gebracht.